

**Dodiri i prepletanja u srednjoeuropskom prostoru. Hrvatsko-austrijska ljetna škola
Znanost, književnost, umjetnost, film & glazba**

*Verflechtungen und Interferenzen im zentraleuropäischen Raum. Kroatisch-
Österreichische Sommerschule
Wissenschaft, Literatur, Kunst, Film & Musik.*

Priredba u sklopu Godine kulture 2017. Austrija - Hrvatska

Eine Veranstaltung im Rahmen des Kulturjahres 2017. Kroatien - Österreich

Mjesto: Labin (Gradska knjižnica, Gradska galerija)

Vrijeme: 20.-24. rujna 2017.

Organizacija: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu (Odsjek za germanistiku) i Sveučilište u Beču (Institut für Europäische und Vergleichende Sprach- und Literaturwissenschaft) u suradnji s Austrijskim kulturnim forumom Zagreb i kulturnim institucijama grada Labina

Voditelji: Marijan Bobinac (Zagreb) / Wolfgang Müller-Funk (Beč)

Program:

- (1) **Znanstveni dio:** seminar s radionicom (na njemačkom jeziku) za sudionike ljetne škole, dva kraća predavanja na otvorenju ljetne škole za sve zainteresirane.
(2) **Kulturni program:** glazba, film, književnost, likovna umjetnost.

Sudionici Ljetne škole:

Znanstveni dio: Anna Babka, Marijan Bobinac, Johanna Chovanec, Heinz-Primus Kucher
Svjetlan Lacko Vidulić, Wolfgang Müller-Funk, Clemens Ruthner, Andrea Seidler, Jelena Spreicer, Petra Žagar

Književnost: Norbert Gstrein

Likovna umjetnost: Barbara Höller, Sabine Müller-Funk

Film: Michael Glawogger

Glazba: Neno i Nino Atanasković

Vremenski raspored programskih aktivnosti:

20. 9. (srijeda) Dolazak sudionika: 1. dan

20.00 Otvaranje Ljetne škole (gradonačelnik grada Labina, ravnateljica Austrijskog kulturnog foruma), potom dva kraća uvodna **predavanja** (Wolfgang Müller-Funk i Marijan Bobinac) te **vernisaža** (Barbara Höller)

21.9. (četvrtak) 2. dan

Seminar „Dodiri i prepletanja u srednjoeuropskom prostoru“

9.00 – 11.00

Impulsni referat: Liminalität und Imagines (C. Ruthner/W. Müller-Funk)

Seminar 1: C. Ruthner: P. Altenberg, *Ashantee*

11.00 – 12.00

Razgovor o umjetnosti s Barbarom Höller i Sabine Müller-Funk
(Mjesto: Gradska knjižnica)

Podnevna stanka

15.00 – 18.00

Seminar 2: Habsburški protusvjetovi

S. Lacko Vidulić: H. Bahr, *Dalmatinische Reise*; M. Bobinac: M. Krleža, *Baraka pet B*
(Mjesto: Gradska knjižnica)

20.00 **Književna večer:** Norbert Gstrein (s prijevodom na hrvatski)
(Mjesto: Gradska galerija)

22.9. (petak): 3. dan

Seminar „Dodiri i prepletanja u srednjoeuropskom prostoru“

9.00 – 12.00

Predavanje: P. Žagar-Šoštarić: *O. Gross und Nordadria*

Seminar 3: Afrički princ u habsburškim zemljama: Soliman

W. Müller-Funk: R. Musil, *Der Mann ohne Eigenschaften*; A. Seidler: G. Peterfy, *Der ausgestopfte Barbar*
(Mjesto: Gradska knjižnica)

Podnevna stanka

15.00 – 18.00

Seminar 4: Postimperijalne lektire: Austrija na Jugoistoku

M. Bobinac: H. v. Doderer, *Die Wasserfälle von Slunj*; S. Lacko Vidulić: P. Handke, *Eine winterliche Reise zu den Flüssen Donau, Save, Morawa und Drina oder Gerechtigkeit für Serbien*

21.00 **Glazbeni program** (Župna crkva Labin)

Neno Atanasković (harmonika) i Nino Atanasković (gitara): barok, španjolska glazba, tango
(Šostakovič, Čajkovski, Aho, Semionov, Shehu)

23.9. (subota): 4. dan

Seminar „Dodiri i prepletanja u srednjoeuropskom prostoru“

9.00 – 12.00

Predavanje: H.-P. Kucher: : „*Triste Trieste allegra.../ tristes vergnügtes Treist...*“ *Zwischen „scontrosa grazia/ sprödem Charme“ und „scrittura parallele“ – Blicke auf und in die Literatur aus Triest im 20. Jahrhundert*

Seminar 5: J. Spreicer: N. Gstrein, *Die Winter im Süden*

Podnevna stanka

15.00 – 18.00

Seminar 6: Postimperijalne lektire: Osmanski i habsburški mit

W. Müller-Funk: J. Roth, *Die Geschichte von der 1002. Nacht*; J. Chovanec: St. Zweig: *Die Welt von gestern*; O. Pamuk: *Istanbul*.

(Mjesto: Gradska knjižnica)

20.00 **Filmska večer:** Michael Glawogger: *Untitled* (postum 2017) (Gradsko kino)

24.9. (nedjelja): 5. dan

9.00 – 12.00

Seminar 7: Orijentalizam

C. Ruthner: W. Michel: *Ein Brief des Rekruten Mustajbegović*; A. Babka: W. Michel: *Die Verhüllte* (Mjesto: Gradska knjižnica)

Završetak; odlazak sudionika

LIKOVNA UMJETNOST

Barbara Höller

Rođena 1959. u Beču, studirala na Visokoj školi za primijenjenu umjetnost u Beču te matematiku na Bečkom sveučilištu. Dobitnica brojnih nagrada i stipendija. Surađivala na različitim umjetničkim projektima. Organizirala umjetničke izložbe. Od 2016. voditeljica izložbenog prostora *sehsaal* u Beču. Sudjelovala na pojedinačnim i skupnim izložbama u Austriji i inozemstvu. Živi i radi u Beču i Mađarskoj. Težište umjetničkog rada na području proširenoga konceptualnog slikarstva.

www.barbarahoeller.at

Barbara Höller razvija u svojim radovima konceptualne sustave u kojima se središnja slikarska načela (npr. materijalnost, mjerne jedinice, dimenzije) mogu povezati s pitanjima o ljudskoj egzistenciji. Poveznicu predstavljaju matematičko-fizikalne činjenice. Primjenjuju se procedure prirodnih znanosti kako bi se realnost prikazala apstraktnim oblicima i sustavima relacija.

„Höller kreira ‚pokusne rasporede‘ koji se materijaliziraju kao umjetnički radovi eksperimentalnog karaktera u različitim skupinama. Poznavajući primijenjene materijale, Höller krajnju formulaciju umjetničkog rada prepušta procesu koji je nepredvidljiv i na koji se ne može utjecati, premda na početku uvijek utvrđuje okvir svakog eksperimenta. Na krajnji rezultat njezina eksperimentiranja ne utječe, međutim, samo ponašanje materijala nego u izložbenim situacijama njega određuje i aktivno sudjelovanje recipijenata. Formalna i koloristička redukcija koja se može prepoznati u njezinim radovima služi pritom intenziviranju izraza analitičkog postupka. U formuliranju svojih radova Höller, međutim, ne odustaje ni od aspekta igre koji u estetskom izrazu pridonosi onoj nejasnoći koja je potrebna da se radovi ne shvate kao posljednji i univerzalni odgovori na postavljena pitanja.“ (Anja Werkl, 2016, iz kataloga „along the line“).

Djela izložena u Labinu tematiziraju sustavno prožimanje i interferiranje grafičkih struktura koje se temelje na umnogostručivanju linije. Prožimanjem se slojevi stapaju u novu cjelinu, određenu visoko kompleksnim teksturama. Stvara se jedna vrsta fleksibilne, propusne, ali neslomljive mreže. Strukturna polja se povezuju u površinu, stvarajući pritom prostorne tvorevine i izazivajući percepcijske fenomene.

Novi radovi istražuju svoj medij do krajnjih granica:

Overlay, interferencija

Na kartonu se interferencije proizvode tankim linijama tuša, približno u razmaku od jednog milimetra. Crtež rukom svjesno se shvaća kao suprotstavljenost znatno bržim i preciznijim mogućnostima digitalnog svijeta.

Support

U ovoj temi do izražaja dolaze bitni noseći elementi slikarstva na platnu (boja, perspektiva, noseća pozadina). Naglasak je na potpornom zgušnjavanju koje nastaje prožimanjem različitih tragova boje.

Shelves

U intervenciji u prostor interferiraju tanke poluprovodne vrpce kojima se u promatrača izazivaju iritacije. Ono drugo prodire pritom kao ono slično, pomiče percepciju prostora i ujedno svraća pozornost na cjelinu.

FILM

Michael Glawogger

Rođen 1959. u Grazu, umro 2014. u Monroviji (Liberija), austrijski filmski redatelj, scenarist i snimatelj. Studirao na Filmskoj akademiji u Beču. Fokus umjetničkog rada u formi (polu)dokumentarnoga igranog filma – u njegovom opusu posebno se ističu naslovi *Megacities* (1998), prvi austrijski film prikazan na Sundance Film Festivalu, i *Workingman's Death* (2005), djela koja tematiziraju razne socijalne aspekte globalizacije i zbivaju se u raznim zemljama svijeta.

Krajem 2013. započeo je s dvojicom suradnika rad na „doku-eksperimentu“, „filmu bez imena“: snimanje filma započeo je u Hrvatskoj, a daljnje postaje bile su: Bosna i Hercegovina, Albanija, Italija, Mauritanija, Senegal, Mali, Gvineja, Sijera Leone i naposljetku Liberija, gdje je u travnju 2014. umro od malarije. Film je pod naslovom *Untitled* montirala i dovršila Monika Willi. Premijerno je prikazan na Berlinaleu u veljači 2017.

UNTITLED (Bez naslova)

Dokumentarni film / Michael Glawogger, Monika Willi / 2017

„Ovaj film treba pružiti sliku svijeta kakva može nastati samo ako se ne ide za nekom određenom temom, ako se ne traže neke određene vrijednosti i ako se ne slijedi neki određeni cilj. Ako se ne slijedi ništa drugo osim vlastite znatiželje i intuicije.“ (Michael Glawogger)

Dvije godine nakon iznenadne smrti Michaela Glawoggera u travnju 2014. godine realizirala je Monika Willi film iz materijala nastalog na putovanju koje je trajalo 4 mjeseca i 19 dana te od Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Italije vodilo u Sjeverozapadnu i Zapadnu Afriku, putovanju kroz svijet s namjerom da se sluša, promatra i doživljava. Koncept filma – od snimanja do montaže – može se opisati engleskom riječju *serendipity*, tj. darom da se igrom slučaja dolazi do zanimljivih i vrijednih otkrića.

<http://www.lotus-film.at/filme/untitled>

KNJIŽEVNOST

Norbert Gstrein

Rođen 1961. u mjestu Mils bei Imst u Tirolu, pripada u vodeće suvremene autore pripovjedne književnosti na njemačkome jezičnom području. Studirao je matematiku i filozofiju na Sveučilištu u Innsbrucku i na Stanford University. 1988. obranio disertaciju pod naslovom *Die Logik der Fragen* (*Logika pitanja*) na Sveučilištu u Innsbrucku.

Svoja prva djela objavio je krajem 1980-ih i početkom 1990-ih godina: bile su to duže pripovijesti (*Einer – Jedan*, 1988; *Anderntags – Drugog dana*, 1989; *Das Register – Registar*, 1992; *O₂*, 1993) u kojima je posegnuo za temama iz suvremenog života svoga užeg zavičaja Tirola. Sredinom 1990-ih zbiva se značajna promjena u Gstreinovoj književnoj produkciji: kraće narativne forme odmiču se romanima u kojima se autor usredotočuje na problem nereflektiranog odnosa prema prošlosti i povezuje ga – služeći se pritom vrlo rafiniranom pripovjednom tehnikom – s tematiziranjem suvremenosti, jednako tako prikazane u ambivalentnom svjetlu. Djela iz tog kruga Gstreinova stvaralaštva, objavljena u razdoblju između kraja 1990-ih i kraja 2000-ih godina – *Die englischen Jahre* (*Engleske godine*, 1999), *Das Handwerk des Tötens* (*Zanat ubijanja*, 2003) i *Die Winter im Süden* (*Zima na jugu*, 2008) izazvala su niz polemika i kontroverzi.

Temeljnu tematsku konstelaciju triju Gstreinovih romana, predstavljaju neuspješni pokušaji protagonista da rekonstruiraju svoje vlastite životne priče ili životne priče drugih ljudi te da u njima pronađu neki dublji smisao. Njihove potrage za smislom često su pritom povezane s dugotrajnim, nerijetko i bolnim procesima sjećanja i istraživanja. Tako je potraga za smislom u *Engleskim godinama* usmjerena na utvrđivanje životnog puta austrijskog pisca židovskog porijekla koji je emigrirao u Englesku i čiju karijeru je, po svemu sudeći, omogućila zamjena identiteta. Ratna iskustva i život u emigraciji te s njima povezana problematika krize identiteta ostaju tematskim okosnicama, premda s drukčijim naglascima, i u romanima *Zanat ubijanja* i *Zima na jugu*; važna novost – posebno zanimljiva za južnoslavenski kontekst – jest vezivanje njihove radnje uz prostor nekadašnje Jugoslavije, napose Hrvatske, i tematiziranje zajedničke prošlosti njemačkoga jezičnog prostora i europskog jugoistoka.

I u svojim novijim, uvijek provokativnim i kontroverznim djelima varira Gstrein svoj temeljni narativni model u kojem se činjenice i fikcija, prošlost i sadašnjost prelamaju i prožimaju s potragom za identitetom i smislom: roman *Die ganze Wahrheit* (*Cijela istina*, 2010) fokusira se na mračne strane austrijskoga kulturnog pogona; u središtu radnje romana *Eine Ahnung vom Anfang* (*Slutnja početka*, 2013) nalazi se učitelj suočen sa sumnjom o vlastitoj krivnji za religijsku radikalizaciju svojih učenika; i naposljetku najnoviji roman *In der freien Welt* (*U slobodnom svijetu*, 2016) u kojem autor tematizira izraelsko-palestinski sukob na pozadini priče o ubojstvu američkoga židovskog književnika i suočavanju s njegovom skrivenom biografijom.

Djela Norberta Gstreina u hrvatskom prijevodu: *Engleske godine*. Preveo Boris Perić. Zaprešić: Fraktura 2005; *Zanat ubijanja*. Preveo Boris Perić. Zaprešić: Fraktura 2007; *Zima na jugu*. Preveo Boris Perić. Zaprešić: Fraktura 2011.